

ikke sikker paa, at de ere vor Sags værste Fjender, thi dem kan man have tydelig Die paa, dem tager Ingen feil af, de have skrevet et Program med saa tydelig Flammekrift, at det gaar Enhver til Hjerte i Landet; det kunne vi søle os til, vi behøve ikke at tænke os dertil. Men der er andre Fjere for vort Sammenhold og vor Udholdenhed, og det er Utaalmodighedens Fjere. Der er to Slags Utaalmodige; der er de Utaalmodige, der maaste rasle med Sværdet, inden de endnu have kjøbt det, der tale om Krig paa Kniven, uden endnu at have den skærpet, og der er en anden Slags Utaalmodige, som finde en saadan Pinself i at regjeres en 9 Maaneders Tid paa den Maade, at vi strax skulle finde Udveite, selv om de føre til Nederlag for os. Den Slags Utaalmodige tror jeg kunne blive vor Sag til mere Stæde end selve Ministeriet, end selve Magthaverne. Thi dersom De tro, at Magthaverne have det godt nu, saa tage De storlig Feil, dersom de tro, at de gaa saa rolig til Sengs og staa saa rolig op som vi, saa tage de feil, der er vist Ingen af os i Oppositionen, der ønsker at være i deres Sted. Det er det, vi maa holde for Die. Utaalmodigheden efter paa enhver Maade at komme ud af Sagen er absolut i Ministeriets Favør, det holder da den samme Betragtning vedlige, som det har levet paa siden sidste Valg: Holde vi ud, gaar Oppositionen fra hinanden, de Utaalmodige til den ene Side, de Andre til den anden, saa sprænges det, saa fike vi ind og saa have vi Tingene gaaende, som vi ville. Det er Forventningen, og jeg nærer ingen Tvivl om, at de leve paa den Forventning, at de have holdt deres Stilling oppe derpaa, naar de stode i Statsraadet med tomme Hænder, undtagen naar de skulle have et Provisorium udstedt. So bestemtere og fastere vi vise os her, saaledes at der ikke er en Sprække at se igjennem, ikke Tanke om Utaalmodighed, kun den mest seige, bestemte Fastholden paa vor simple ligefremme Ret, desto vanskeligere bliver vore Modstanderes Stilling Dag for Dag, og desto sikrere ville alle de, der virkelig føle sig bedrøvede — det er jeg overbevist om, at den øvede Forslagsstiller oprigtig er bedrøbet paa sit Fjells og Lands Begne over Stillingen — desto sikrere ville de blive paa, at her er ingen anden Udgang end at møde os paa Forsatningens Grund. Møde de os der, saa møde de os paa alle Omraader strax som Forhandlingens Mænd, der erkjende, at som Forsatningen er, ere vi nødt til at staa af paa vore Fordringer paa begge Sider, og saa vil ethvert grundlovstro Ministerium føre et frugtbart Liv; jo mere man faar Forstaelsen af, at der

er denne Kraft her inde, desto hurtigere komme vi til Seiren, men jo mere vi gibe os Utaalmodigheden i Vold, jo mere vi begynde at lade ane, at naar nogle Maanedere ere gaaede, ere vi maaste blevne ømme om Hjertet her inde eller der ude, om ikke over alt, saa hist og her, desto mere gibe vi Vand paa Magthavernes Mølle.

Det ærede Medlem talte ogsaa om, at vi skulde ikke gaa i Krig uden at beregne, hvilke Midler vi havde, og vi skulde ikke fortsætte Krigen, naar vi kunde se, at der var kun Udsigt til Nederlag. Han rettede det mod os og maaste særlig imod mig som den, der kun lod mig lede af mine Følelser, som min ærede Kollega ikke vilde dable. Jeg kjender meget godt denne Tale, jeg har ogsaa hørt disse Ord henvendte til mig: hvilke Midler have vi? Men jeg spørger: hvilke Midler have Magthaverne? De have den fysiske Magt trods Loven; vi have Loven. Ere vi komne saa vidt i Danmark, at Loven intet Middel er? De have den fysiske Magt organiseret. Ja, jeg truer ikke, og opmuntrer ikke, det ligger udenfor min Tanke, men Ministeriet veed saa meget godt, at det har i Virkeligheden ikke den fysiske Magt. Det er faare langt derfra. Men det ligger udenfor min Betragtning. Jeg sætter imidlertid de moraliske Midler over de brutale — saaledes regner jeg altid, det er ogsaa min Følelse med — og jeg tror, at de alligevel blive de Stærkste, selv om Sandheden og Retten for Tiden ligger under, og jeg viger ikke fra denne Betragtning, selv om det siges af vore Benner, at vi have Udsigt til Nederlag. Jeg paaftaar, at have vi Udsigt til Nederlag, bliver det deres egen Skyld, som sidde her for at varetage Folkets Tarv; det bliver ikke Folkets Skyld, men deres. Her skal et Nederlag foregaa trods Folket, hvis man vil have Nederlag, saa sitfer er jeg paa Folkets Udholdenhed. Uagtet det ærede Medlem har udtalt sig saa skarpt imod mig, skal det paa ingen Maade have nogen Indflydelse paa min velvillige Bedømmelse af hans Grundlovsforslag og heller ikke i mindste Maade forskjert den oprigtige Erkendelse overfor det ærede Medlem, at jeg er overbevist om, at han føler ligesaa varmt som Nogen af os for Ustjelligheden af at komme, hvad vi kalde tilbage paa Forsatningens Grund, føler ligesaa varmt Betydningen deraf overfor vor Frihed, vort Fjell og vort Fædreland som vi.

Titlen i det ærede Medlems Forslag tiltaler mig. Det hedder „Tillæg til og Forandring i Grundlovens“ 3 Paragrafer. Con-seilspræsidenten fremkom med en Titel, der lod: „Tillæg til Grundloven“, men selve